

УДК 336.1:336.7

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-1-4>**Захаркіна Л.С.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва
Сумського державного університету**Олійник В.М.**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної кібернетики
Сумського державного університету**Чухно Р.Ю.**студентка
Сумського державного університету**Zakharkina Liudmyla, Oliinyk Viktor, Chukhno Ruslana**
Sumy State University

СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ¹

COMPONENT FORMATIONS OF PUBLICITY AND FINANCIAL TRANSPARENCY AT THE REGIONAL LEVEL

У статті розглядаються питання забезпечення інформаційної прозорості фінансових відносин на рівні місцевих органів влади. Проаналізовано нормативно-правові передумови реалізації принципів прозорості фінансів, які сприяли появі інформаційних порталів та сервісів, що дозволяють здійснювати моніторинг стану формування та використання фінансових ресурсів на загальнодержавному та місцевому рівнях. Розглянуто мету та основні завдання реалізації проекту «Прозорість, фінансове здоров'я та конкурентоспроможність муніципалітетів». Визначено методологічні основи функціонування цього проекту на етапах збору інформації, її обробки та оприлюднення результатів. Проаналізовано склад та змістовне наповнення системи показників, що формують інтегральні оцінки рівнів прозорості регіонів України та 50 найбільших міст. Розглянуто методику визначення рейтингу прозорості міст TransparentCities, яка була розроблена громадською організацією «Трансперенсі Інтернешнл Україна».

Ключові слова: місцеві фінанси, бюджетний процес, прозорість, оцінювання, методики, показники, рейтинг.

The article examines the issues of ensuring information transparency of financial relations at the level of local authorities. The purpose of the study is to analyze the existing methodological and methodical approaches to assessing the level of transparency of local finances and to determine the factors affecting the integral indicator of such an assessment. The relevance of assessing the publicity and transparency of financial relations at the local level, as a component of the mechanism for implementing the control function of finances, is substantiated. An analysis of the latest research and publications on this issue was carried out, which demonstrated the presence of significant interest on the part of Ukrainian scientists in the problem of transparency of local finances. The regulatory and legal prerequisites for the implementation of the principles of financial transparency, which contributed to the emergence of information portals and services that allow monitoring the state of formation and use of financial resources at the national and local levels, have been analyzed. The goal and main tasks of the implementation of the project "Transparency, financial health and competitiveness of municipalities" were considered, within the framework of which the portal "Transparency and financial health of 50 largest cities and 24 regions" was created. The methodological bases of the opera-

¹ Стаття підготовлена за результатами дослідження, що фінансується за рахунок бюджетних коштів МОН України «Цифровізація та прозорість публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (реєстраційний номер: 0122U000774).

tion of this project at the stages of information collection, processing, and publication of the results have been determined. The composition and content of the system of indicators, which form integral assessments of the transparency levels of the regions of Ukraine and the 50 largest cities, were analyzed. It was determined that the components of their information policy and the openness of the budgeting procedure have the greatest contribution to ensuring the transparency of the regions. A comparative analysis of the level of transparency of the Sumy region and the cities of the Slobodan region was carried out. The method of determining the transparency rating of TransparentCities, which was developed by the public organization "Transparency International Ukraine", was considered. Based on the research materials, relevant conclusions were drawn and their future prospects were outlined.

Key words: local finance, budget process, transparency, evaluation, methods, indicators, rating.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану особливої актуальності набуває контрольна функція фінансів, однією з напрямків реалізації якої є забезпечення публічності та прозорості фінансових відносин як на державному, так і регіональному рівнях. Забезпечення принципів транспарентності фінансів дає можливість громадськості контролювати бюджетний процес, розподіл та використання фінансових ресурсів, державні закупівлі, розпорядження майном з боку місцевих органів влади. Саме такий контроль дозволяє запобігти проявам корупції та зловживанням у фінансовій сфері, що, у цілому, підвищує рівень національної економічної безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання забезпечення транспарентності місцевих фінансів знаходяться у фокусі уваги багатьох вітчизняних науковців. Так, М. Губа, та М. Линецький розглядаючи публічність і прозорість місцевого бюджету як інструменту антикорупційної політики на рівні місцевого самоврядування, основну увагу приділяють дослідженню теоретичних засад та інструментів забезпечення такої прозорості та розробці рекомендацій щодо напрямків її покращення [1]. На необхідності залучення суспільства до процедури формування місцевих бюджетів, що є важливим елементом формування його інформаційної транспарентності, наголошує у своїй праці І. Луценко [2]. Дослідженню методологічних та методичних підходів до визначення рівня публічності та прозорості місцевих бюджетів присвячує свою працю А. Монохнова [3]. Значну увагу даному питанню також приділяють С. Дідур, В. Глухова, Х. Кравченко [4], А. Бухтіарова, Н. Дробязко [5], Л. Барич-Тіновська, О. Дурман [6] та інші. Разом з тим, оцінювання публічності та прозорості окремих складових місцевих фінансів, визначення їх ролі у забезпеченні загального рівня транспарентності залишається відкритим і потребує подальшого опрацювання.

Мета статті є аналіз існуючих методологічних та методичних підходів оцінювання рівня транспарентності місцевих фінансів та визна-

чення факторів, що впливають на інтегральний показник такої оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімке поширення цифрових технологій сприяло загальному збільшенню рівня інформатизації суспільства та появі нових можливостей забезпечення транспарентності фінансових відносин. Реалізація такої транспарентності на рівні публічних фінансів була задекларована Законом України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року. Цей Закон визначає умови та порядок забезпечення доступу до інформації про використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів, суб'єктами господарювання державної і комунальної власності, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування [7]. Прийняття цього Закону стало передумовою розробки та впровадження низки проєктів, що мають на меті створення інформаційних порталів та сервісів, які дозволяють моніторити стан формування та використання фінансових ресурсів на загальнодержавному та місцевому рівнях. Одним із них є проєкт «Транспарентність, фінансове здоров'я та конкурентоспроможність муніципалітетів», у рамках якого було створено портал «Прозорість та фінансове здоров'я 50 найбільших міст та 24 регіонів». Даний проєкт спрямований на:

- розробку рекомендацій для застосування на муніципальному рівні з метою підвищення прозорості діяльності міських рад;
- підвищення фінансової прозорості регіонів та їх центрів;
- здійснення оцінки загальної конкурентоспроможності районів і регіонів України [8].

Пріоритетною метою проєкту є сприяння транспарентності, фінансовій стійкості і формуванню регіональних конкурентних переваг ефективної роботи муніципалітетів у довгостроковій перспективі шляхом розробки рекомендацій направлених на зниження рівня корупції в органах місцевого самоврядування [9].

Методологічною основою проєкту є отримання, обробка та оприлюднення інформа-

ції у вигляді рейтингової оцінки регіонів та міст України за рівнем їх прозорості та фінансового здоров'я. При цьому збір інформації проводиться у форматі широкого опитування представників міста та області, як офіційного, так і через третю особу (у вигляді виявлення реакції обласних рад на запити від пересічних громадян), а також шляхом отримання даних із загальнодоступних джерел: офіційних сайтів обласних рад, профілів обласних рад у соціальній мережі Facebook.

Інтегральна оцінка рівня прозорості регіонів формується визначенням 67 показників, згрупованих за 9 сферами. При цьому кожна зі сфер прозорості має свою максимально можливу кількість балів, яка залежить від кількості показників, що аналізуються та їх вагового значення (табл. 1).

Таблиця 1

**Сфери прозорості
для формування рейтингу регіонів**

Сфера прозорості	Значення, %
1. Інформаційна політика	22
2. Складання бюджету	15
3. Державні закупівлі	12
4. Розпорядження майном	11
5. Соціальні послуги	3
6. Кадрова політика	7
7. Професійна етика та конфлікт інтересів	13
8. Участь громадян	13
9. Медіа	4

Джерело: [8]

Наприклад, сфера «Інформаційна політика» містить показники щодо наявності на сайті обласної ради комунікаційних платформ для роботи зі зверненнями та запитамі громадян та їх функціональне наповнення. Сфера «Складання бюджету» містить показники, що відображають рівень інформованості про стан бюджетного процесу на веб-ресурсах облас-

них рад і т.д. Відповідно до отриманих результатів рівень прозорості регіону може бути віднесений до певної групи відповідно до шкали оцінювання (табл. 2).

Інформаційний портал дозволяє проводити порівняльний аналіз прозорості регіону із середнім значенням по Україні. Наприклад, за результатами дослідження за 2020 рік було встановлено, що Сумська область займає 5 позицію в рейтингу з результатом 71%, що перевищує значення середнього показника в 63% (рис. 1).

Транспарентність посилює підзвітність органів місцевого самоврядування перед державними органами влади та перед суспільством, що, у свою чергу, запобігає зловживанням та нецільовому використанню бюджетних коштів. Контроль за досягнутими результатами та їх порівняння із запланованими дозволяє вчасно вжити коригуючих заходів [10].

Аналогічні дослідження з визначення прозорості органів місцевого самоврядування міст України проводяться на основі аналізу 77 показників у 9 головних сферах (табл.3), які відображають стан щодо прозорості міських рад [8]. При цьому шкала оцінювання аналогічна тій, яка використовується для градації регіонів (табл. 2).

Портал також дозволяє досліджувати динаміку зміни показників прозорості здійснювати порівняння її значень за окремими регіонами. Приклад такого порівняння для Слобожанського регіону, тобто м. Суми, Харків та Полтава за 2020 рік наведено на рисунку 2.

У зв'язку з процесами децентралізації та передачею функцій влади органам місцевого самоврядування наведений рейтинг має важливе значення та є особливо актуальним. Місцева влада несе відповідальність за формування і розподіл коштів місцевого бюджету, саме тому громадськість повинна знати і впливати на цей процес. Підвищення рівня прозорості бюджетного процесу впливає на реалізацію пріоритетних цілей для суспільства, крім того сприяє залученню інвестицій на

Таблиця 2

Шкала оцінки прозорості регіонів

Рейтинг	Інтегральна оцінка	Рейтинг	Інтегральна оцінка
A+	80-100	C-	40-44
A	75-79	D+	35-39
A-	70-74	D	30-34
B+	65-69	D-	25-29
B	60-64	E+	20-24
B-	55-59	E	15-19
C+	50-54	E-	10-14
C	45-49	F	0-9

Джерело: [8]

	Сумська область	Середній показник для Регіону (24)
	Видалити Змінити	Видалити Змінити
Загальний рейтинг	A-	B
Загальна регіональна прозорість	71 %	63 %
Позиція	5.	11.
Регіональна прозорість у деталях	ЦІННІСТЬ	СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК
+ I. Інформаційна політика	82 %	82 %
+ II. Складання бюджету	53 %	62 %
+ III. Державні закупівлі	45 %	50 %
+ IV. Розпорядження майном	92 %	65 %
+ V. Соціальні послуги	0 %	65 %
+ VI. Кадрова політика	29 %	52 %
+ VII. Професійна етика та конфлікт інтересів	88 %	45 %
+ VIII. Участь громадян	100 %	64 %
+ IX. Медіа	50 %	61 %

Рис. 1. Порівняння індексу прозорості сумського регіону

Джерело: [8]

територію, адже транспарентність підтримує привабливий образ регіону в очах потенційних інвесторів та партнерів, оскільки дозволяє об'єктивно оцінити потенційні ризики вкладення коштів та ведення бізнесу, що, у свою чергу забезпечує поліпшення інвестиційної привабливості конкретної громади [11].

Таблиця 3

Сфери транспарентності для формування рейтингу прозорості найбільших 50 міст

Сфера транспарентності	Значення, %
1. Інформаційна політика	15
2. Розпорядження майном територіальної громади	12
3. Землекористування та будівельна політика	6
4. Державні закупівлі	12
5. Складання бюджету	14
6. Адміністративні, комунальні та соціальні послуги	15
7. Професійна етика та конфлікт інтересів	9
8. Кадрова політика	5
9. Участь громадян	12

Джерело: [8]

Одним з найбільш відомих рейтингів є рейтинг прозорості міст TransparentCities, методологія застосування якого була розроблена громадською організацією «Трансперенсі Інтернешнл Україна», акредитованим представником глобального руху Transparency International, спільно з Інститутом Політичної Освіти на основі адаптованої методології вимірювання муніципальної прозорості Transparency International Slovakia. Вона комплексно підходить до розробки та впровадження змін задля зниження рівня корупції. Її мета – подолати корупцію на місцевому рівні та запровадити найкращі практики транспарентності та підзвітності. Дане рейтингування проводиться щороку та висвітлює рівень транспарентності міських рад 100 найбільш чисельних за населенням міст України [12].

Набір індикаторів у цій методології є універсальним методом оцінювання готовності міської влади подолати наявні корупційні ризики та може бути застосований незалежно від величини міста чи громади (табл. 4).

Методологія передбачає кілька рівнів агрегації: від оцінки за індикатор (базовий рівень) і сферу до загальної суми балів (найвищий рівень агрегації) [12]. Шкала оцінки для ранжу-

	Суми	Полтава	Харків
	<input type="button" value="Видалити"/>	<input type="button" value="Видалити"/>	<input type="button" value="Видалити"/>
	<input type="button" value="Змінити"/>	<input type="button" value="Змінити"/>	<input type="button" value="Змінити"/>
Загальний рейтинг	A	B+	B-
Загальна прозорість міста	77 %	70 %	56 %
Позиція	19.	25.	43.
Прозорість міста в деталях	ЦІННІСТЬ	ЦІННІСТЬ	ЦІННІСТЬ
+ I. Інформаційна політика	93 %	83 %	65 %
+ II. Розпорядження майном територіальної громади	71 %	92 %	33 %
+ III. Землекористування та будівельна політика	67 %	83 %	25 %
+ IV. Державні закупівлі	25 %	46 %	83 %
+ V. Складання бюджету	82 %	64 %	54 %
+ VI. Адміністративні, комунальні та соціальні послуги	93 %	93 %	43 %
+ VII. Професійна етика та конфлікт інтересів	78 %	11 %	56 %
+ VIII. Кадрова політика	100 %	60 %	60 %
+ IX. Участь громадян	81 %	71 %	71 %

Рис. 2. Порівняння індексу прозорості міст слобожанського регіону

Джерело: [8]

Таблиця 4

Перелік джерел інформації для оцінювання прозорості

Умовне позначення	Опис
D	Перевірка відповідності опублікованої інформації вимогам законодавства України й нормативно-правовим актам центральних органів виконавчої влади
W	Аналіз веб-сайту
I	Офіційна відповідь міської ради
T	Інтернет-статистика (кількісні показники, виміряні аналітиками самостійно)
S	Скарги громадян, рішення суду, відомості в авторитетних засобах масової інформації, публічні відомості в базах даних, а також документи від громадських організацій та депутатів місцевих рад, які підтверджують або спростовують правила або практику застосування нормативно-правових актів

Джерело: [12]

вання міських рад за рівнем прозорості наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

Шкала оцінки прозорості міст залежно від загального балу

Прозоре місто	80-100 балів
Переважно прозоре місто	60-79 балів
Частково прозоре місто	40-59 балів
Переважно не прозоре місто	20-39 балів
Непрозоре місто	0-19 балів

Джерело: [12]

Перелік сфер місцевого самоврядування, за якими вимірюється прозорість міст наведено у таблиці 6.

Рейтинг прозорості формується на основі 84 індикаторів у 14 сферах та складається за результатами загальної суми балів. Кожне місто може отримати 100 балів максимально. У випадку коли міста отримують однакову кількість балів, рейтингова позиція теж буде однаковою [12].

Висновки. Прозорість публічних фінансів та бюджетної системи характеризує стан фінансових відносин держави та визначає ефективність державного управління. Прозорість фінансів дозволяє реалізувати право суспільства на доступну інформацію про виконання бюджету, а також сприяє посиленню та стабілізації механізму громадського

Таблиця 6

**Перелік сфер місцевого самоврядування,
за якими вимірюється транспарентність міст**

Сфера	Максимальна сума балів
Інформація про роботу органів місцевого самоврядування	8 балів
Доступ та участь	8 балів
Закупівлі	3 бали
Житлова політика	5 балів
Бюджетний процес	7 балів
Фінансова та матеріальна допомога, гранти	5 балів
Соціальні послуги	3 бали
Кадрові питання	2 бали
Антикорупційна політика та конфлікт інтересів	9 балів
Землекористування та будівельна політика	13 балів
Комунальні підприємства	11 балів
Комунальне майно	6 балів
Освіта	4 бали
Інвестиції та економічний розвиток	16 балів
Загальний бал	100 балів

Джерело: [12]

контролю за цільовим витрачанням коштів бюджету і є дієвим інструментом боротьби з корупцією.

Наведені методики дозволяють здійснювати порівняння розвитку транспарентності діяльності органів місцевого самоврядування, оцінити динаміку розвитку транспарентності окремих регіонів, виявити проблеми вза-

ємодії місцевою владою та громадськістю. Напрямом подальших досліджень, є розробка власних методичних підходів до оцінювання рівня транспарентності фінансових відносин на регіональному рівні, які мають базуватися на можливостях сучасних цифрових інформаційних технологій та враховувати потреби суспільства.

Список використаних джерел:

1. Губа М., Линецький М. Публічність і прозорість місцевого бюджету як інструмент антикорупційної політики на рівні місцевого самоврядування. *Наукові перспективи*. 2022. № 1(19). С. 79–91. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-1\(19\)-79-91](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-1(19)-79-91).
2. Луценко І.О. Забезпечення прозорості формування місцевих бюджетів. *Чернігівський науковий часопис. Серія 1: Економіка і управління*. 2015. Вип. 1(6). С. 66–70.
3. Мопохонова А. Діагностика рівня відкритості та прозорості місцевих бюджетів в Україні. *Соціальна економіка*. 2017. № 1 (53). С. 81–91.
4. Дідур С., Глухова В., Кравченко Х. Аналіз та оцінка прозорості діяльності комунальних підприємств в умовах децентралізації. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-39>
5. Бухтіарова А., Дробязко Н. Напрями забезпечення прозорості системи публічних фінансів в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 23. С. 461–464.
6. Барич-Тіновська Л.П., Дурман О.Л. Сучасні цифрові інструменти підвищення прозорості та ефективності використання публічних коштів. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 3. С. 14–22. DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.2>.
7. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>.
8. Методологія прозорості регіонів та міст України. *Прозорість та фінансове здоров'я 50 найбільших міст та 24 регіонів* : веб-сайт. URL: <https://local-governments.icps.com.ua/data>.
9. Сторонянська І.З., Бенюк Л.Я. Економічна нестабільність vs економічне зростання територій: фінансові детермінанти та поведінкові ефекти. *Регіональна економіка*. 2021. № 2. С. 150–164
10. Винниченко Н.В. Проблеми забезпечення транспарентності бюджетного процесу в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2017. Вип. 3. С. 127–133. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2017_3_29.
11. Семчик О.О. Транспарентність як принцип публічної фінансової діяльності в Україні. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. № 3. С. 30–40.
12. Трансперенсі Інтернешнл Україна. *TransparentCities*. : веб-сайт. URL: <https://transparentcities.in.ua/common-info>.

References:

1. Huba M., Lynetskyi M. (2022) Publichnist i prozorst mistsevoho biudzhetu yak instrument antykoruptsiinoi polityky na rivni mistsevoho samovriaduvannia [Publicity and transparency of the local budget asan instrument of anti-corruption policy at the level of local self-government]. *Scientific Perspectives*, no. 1(19), pp. 79–91. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-1\(19\)-79-91](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-1(19)-79-91).
2. Lutsenko I.O. (2015) Zabezpechennia prozorsti formuvannia mistsevykh biudzhativ [Ensuring transparency of local budgets formation]. *Chernihiv scientific journal. Series 1: Economics and management*, no. 1(6), pp. 66–70.
3. Monokhonova A. (2017) Diahnostyka rivnia vidkrytosti ta prozorsti mistsevykh biudzhativ v Ukraini [Diagnostics of the level of openity and transparency of local budgets in Ukraine]. *Social economics*, no. 1(53), pp. 81–91.
4. Didur S., Hlukhova V., Kravchenko Kh. (2021) Analiz ta otsinka prozorsti diialnosti komunalnykh pidpriemstv v umovakh detsentralizatsii [Analysis and evaluation of transparency of activities of communal enterprises in conditions of decentralization]. *Economy and Society*, no. 24. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-39>.
5. Bukhtiarova A., Drobiazko N. (2018) Napriamy zabezpechennia prozorsti systemy publichnykh finansiv v Ukraini [Directions of ensuring transparency of public finance system of Ukraine]. *Global and National Problems of Economy*, no. 23, pp. 461–464.
6. Barych-Tinovska L.P., Durman O.L. Suchasni tsyfrovi instrumenty pidvyshchennia prozorsti ta efektyvnosti vykorystannia publichnykh koshtiv (2022) [Modern digital tools for increasing the transparency and efficiency of using public funds]. *Taurida Scientific Herald. Series: Public Management and Administration*, no. 3, pp. 14–22. Available at: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.2>.
7. Pro vidkrytist vykorystannia publichnykh koshtiv: Zakon Ukrainy vid 11.02.2015 № 183-VIII [About the openness of the use of public funds : Law of Ukraine dated February 11, 2015 No. 183-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>.
8. Metodolohiia prozorsti rehioniv ta mist Ukrainy [Methodology of transparency of regions and cities of Ukraine]. *Transparency and financial health of the 50 largest cities and 24 regions*, Available at: <https://local-governments.icps.com.ua/data>.
9. Storonyanska, I.Z., Benovska, L.Ya. (2021) Ekonomichna nestabil'nist' vs ekonomichne zrostannya terytoriy: finansovi determinanty ta povedinkovi efekty [Economic instability vs economic growth of territories: financial determinants and behavioral effects]. *Regional Economy*, no. 2(100), pp. 150–164. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-14>.
10. Vynnychenko N.V. (2017) Problemy zabezpechennia transparentnosti biudzhethnoho protsesu v Ukraini [Problems of the budget processes transparency in Ukraine]. *Business Navigator*, no. 3, pp. 127–133. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2017_3_29.
11. Semchyk O.O. (2017) Transparentnist yak pryntsyup publichnoi finansovoi diialnosti v Ukraini [Transparency as a principle of public financial activity in Ukraine]. *Bulletin of the Chernivtsi Faculty of the National University «Odesa Law Academy»*, no. 3, pp. 30–40.
12. Transperensi Interneshnl Ukraina. *TransparentCities*. Available at: <https://transparentcities.in.ua/common-info>.